

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 2

Суми
Сумський державний університет
2020

ЛІТЕРАТУРА:

1. Головченко В. Правові основи захисту персональних даних. *Юридична газета online*. № 36 (638). 2018.
2. Директива 95/46/ЄС Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу «Про захист осіб у зв'язку з обробкою персональних даних та вільним обігом цих даних» від 24.10.1995 р. URL: www.evropa.eu.int/ISPO/legal/en/dataprot/directiv/directiv.html.
3. Мельник К. С. Іноземний та вітчизняний досвід становлення інституту захисту персональних даних. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2013. № 2. С. 97–103.
4. Теремецький В. І. Застосування зарубіжного досвіду правового захисту персональних даних в Україні. *Часопис Академії адвокатури України*. 2014. Т. 7. № 2. С. 73–82.

ОСОБЛИВОСТІ БАНКІВСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ ТА ПОРЯДКУ ЇЇ РОЗКРИТТЯ

Неверова С. А.

*Студентка IV курсу ННІ права
Сумського державного університету
Науковий керівник: Думчиков М. О.
к. ю. н., асистент кафедри КПДС ННІ права
Сумського державного університету*

Банківська система України включає в себе Національний банк України, інші банки, фінансові установи та представництва іноземних банків. Їх завданнями є здійснення банківських операцій, операцій з клієнтами і організація міжбанківських кредитно-фінансових відносин. Банківська діяльність нерозривно пов'язана з отриманням та передачею певної інформації, значну частину якої становлять відомості, що є банківською таємницею. Тим паче, нещодавно до порядку розкриття банківської таємниці були внесені певні зміни.

Ще з XVIII століття, з моменту прийняття Женевських банківських правил кантональною радою, і до кінця минулого століття, банківська таємниця вважалася показником стабільної фінансової системи держави. Більш за все це виражалося у прагненні захистити інформацію про вклади та переведення особи від можливого доступу з боку держави. Сьогодні ж держави намагаються збільшити доступ до банківської таємниці, але з поважних причин, насамперед, національної безпеки. Наприклад, з 1 серпня 2010 року за укладеним між ЄС і США угодою, будь-яка інформація приватного особи-громадянина Євросоюзу потрапляє до спецслужб, якщо є підстави вважати, що ця особа підозрюється в тероризмі.

Банківська таємниця є одним із самостійних видів таємниць, що охороняються законом. Така таємниця включає в себе загальні правила охорони конфіденційної інформації, та регулюється спеціальними нормами для її розкриття. Відповідно до ч. 1 ст. 60 закону України «Про банки і банківську діяльність» банківською таємницею є інформація щодо діяльності та фінансового стану клієнта, яка стала відомою банку у процесі обслуговування клієнта та взаємовідносин з ним чи третім особам при наданні послуг банку.

Як вже зазначалося, питання банківської таємниці та порядок доступу до неї регулюються спеціальними нормативними актами. Окрім вже згаданого закону і зважаючи на те, що банківська таємниця є різновидом конфіденційної інформації, вона регулюється Законом України «Про інформацію», статтями Господарського, Цивільного кодексом України, постановою Кабінету Міністрів України «Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці», постановою Правління Національного банку України «Про затвердження Правил зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці» [2, с. 130]. Характер правового регулювання банківської таємниці, свідчить про те, що закріплене законодавством право на конфіденційність інформації, що становить банківську таємницю, досягається за певних умов:

1) застосування режиму секретності інформації, що становить банківську таємницю. Закон «Про банки і банківську діяльність» покладає на суб'єктів, які отримують відомості, що становлять банківську таємницю, обов'язок забезпечити збереження такої інформації, не розголошувати цю інформацію і не використовувати її на свою користь чи на користь третіх осіб;

2) обмеження доступу до відомостей, що становлять банківську таємницю;

3) визначення об'єктів банківської таємниці. До таких основних об'єктів банківської таємниці відносяться таємниця банківського рахунку, таємниця операцій банківського рахунку та відомості стосовно комерційної діяльності клієнтів чи комерційної таємниці, будь-якого проекту, винаходів, зразків продукції та інша комерційна інформація. Порухення банківської таємниці полягає в розкритті відповідної інформації (частини інформації) без згоди уповноваженої особи або у використанні її банківським службовцям в своїх інтересах, якщо такі дії можуть завдати моральної або матеріальної шкоди;

4) встановлення кола осіб, допущених до банківської таємниці. Суб'єктів правовідносин, пов'язаних з охороною, наданням та використанням банківської таємниці можна розмежувати на власників такої інформації та її користувачів. Власниками інформації безпосередньо виступають Національний банк України, інші банки, фінансові

установи та представництва іноземних банків, які отримують та охороняють відомості на підставі договору з клієнтами. Інформація передається клієнтом в банк або надається безпосередньо при укладанні договору. Власники інформації мають право на її використання, а також право надання такої інформації третім особам. Користувачами інформації є ті суб'єкти правовідносин, які можуть отримувати доступ до банківської таємниці тільки відповідно до закону.

Відповідно до Закону України від 31 жовтня 2019 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо конфіскації незаконних активів осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, і покарання за набуття таких активів» до ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність» були внесені зміни, щодо кола суб'єктів, які можуть отримати доступ до банківської таємниці. Тепер відповідно до п.3, 3-1 та 3.2 ст. 62 Закону інформація без судового рішення буде надаватися органам прокуратури України, Служби безпеки України, Державному бюро розслідувань, Національній поліції, Національному антикорупційному бюро України, Антимонопольного комітету України. Компетенція будь-якого державного органу залежить від завдань, що ставляться перед ним. Окрім того, Національному банку України дозволено розкривати інформацію про банк чи пов'язаних з банком осіб, що збирається під час проведення банківського нагляду і становить банківську таємницю, на письмову вимогу органів державної влади, уповноважених здійснювати досудове розслідування.

Встановлене визначення кола суб'єктів, які отримують інформацію, що становить банківську таємницю, має дві сторони. З одного боку, здійснюється обмін банківською інформацією всередині банківської системи. З іншого боку, тепер правоохоронним органам не потрібно чекати рішення суду, щоб отримати доступ до банківської таємниці, а вони можуть отримати його за спрощеною процедурою.

5) застосування відповідальності за порушення режиму банківської таємниці суб'єктами, що гарантують таємницю зазначених відомостей, а також державними органами і посадовими особами, які отримують доступ до конфіденційної інформації, у випадках і в порядку, передбачених законодавством України. До посадових і службових осіб банків можуть бути застосовані заходи дисциплінарної відповідальності згідно із загальним трудовим законодавством або згідно зі спеціальним законодавством, яке визначає правовий статус тих чи інших категорій осіб, наприклад, державних службовців. У разі розголошення банком відомостей, що є банківською таємницею, клієнт має право вимагати від банку відшкодування завданих збитків і моральної шкоди [3, с. 198]. Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять

комерційну або банківську таємницю та розголошення комерційної або банківської таємниці тягнуть за собою притягнення особи до кримінальної відповідальності.

Таким чином, банківська таємниця є конфіденційною інформацією, правовий режим якої регулюється спеціальними нормативно-правовими актами, має визначений порядок доступу та використання, а також відповідальність за його порушення. Доступ до банківської таємниці може виникнути тільки тоді, коли виконаний ряд умов: запитувана інформація має саме безпосереднє і пряме відношення до здійснення функцій даного органу, запит подається тільки суб'єктом (посадовою особою), який має на це право та дотримані встановлені вимоги.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 5-6. Ст. 30.
2. Тімашов В. О. Правове регулювання банківської таємниці. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 11. С. 130–134.
3. Ємельянов С. Л. Проблемні аспекти організаційно-правового захисту банківської таємниці в Україні. *Право і Безпека*. 2011. № 3. С. 194–199.

ОСНОВНІ ПРАВОВІ РЕЖИМИ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ ОБІГУ ІНФОРМАЦІЇ

Орлов О. Л.

*Студент IV курсу ННІ права
Сумського державного університету
Науковий керівник: Думчиков М. О.
к. ю. н., асистент кафедри КПДС ННІ права
Сумського державного університету*

За час свого існування людиною створено настільки велику кількість інформаційних джерел, що згодом навколо них сформувалася окрема сфера суспільних відносин, пов'язаних з обігом таких джерел та інформації, яка в них міститься. Як і у всіх інших випадках, постала необхідність правової регламентації таких відносин. При цьому, оскільки інформаційне право залишається достатньо молодою галуззю права, пошук оптимальних варіантів регламентації продовжується і нині. Для розуміння підходів, які застосовуються при встановленні відповідних правових режимів, необхідно виходити, перш за все, з понять інформації, які застосовуються вітчизняним законодавцем.

На даний момент існує багато тлумачень поняття інформації, проте, безумовно, з